

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Divadelní noviny, Praha

- 4 VII 1962

4
■ MAJAKOVSKIJ chtěl být a byl celým svým dílem bojovníkem a ne omilanou čítankovou ukázkou příkladného básníka komunismu. To spolu s mnohými jinými nepochopilo dost našich divadel.

„Potřebovali bychom víc dobrých současných satiriků,“ zní nářek dramaturgů. A móda jednotlivých novinek zaplavuje každoročně naše scény.

Poučnou lekcí v obou směrech dala nedávno dramaturgie Divadla Petra Bezruče v Ostravě. Objevila za pomoci nepatrných aktualizáčních úprav zajímavé divadlo. Ze se nestala Majakovského Ledová sprcha tak horkou lázní, jakou měla být, do značné míry zavínilo hlediště — odpolední, neplné, a hlavně obsazené v naprosté většině mladými lidmi od 15 do 18 let: neurčitý úsměv a rozpačitá, pasivní reakce ukazovaly, že mají v daném věku zájmy trochu jiné. A přece jsem si byla jista, že v naplněném večerním hledišti má hra prudký ohlas. (Představení bylo snad oslabeno i záskokem V. Martince za onemocnělého F. Husáka.)

Přece však základní nedostatek, který jsem v představení postřehla, je nedostatkem nastudování. Majakovskij hovoří ve své satíře plným hlasem — útočným, neúprosným, neztlumeným. Režisér Evžen Němec vytváří celou inscenaci v ostrém pochodovém rytmu ústřední písně „Kupředu čase — čase vpřed“, před i za točitou půlkruhovou zdí z novinových hesel, za níž je rudý vlajkový svět Pobědonosikovových frází — tak, jak to Majakovského tón vyžaduje. Dává k tomu točnu výborně organizující nástupy i odchody herců, motoriku, dobrou jazzovou hudbu P. Mandela (zvláště v ústřední písni) a v ~~vedomí~~ přítomnosti velkého optimistického kolektivu, který na světě něco pořádného chce. Většina herců (někteří jen místy) však plným hlasem nehovoří. Jako by jim nestačil dech, kterým by nasáli Majakovského útočnost až do posledních kapilár a uzavřeli každý charakter ostrou hranou zařezávající se do obecnstva: určitá únava, pro kterou se režijní koncepce stává nádobou naplněnou jen do sedmi osmin herecky. Netýká se to do značné míry V. Martince (Velosipedkina) a nejlepší postavy inscenace, stoicky zbedněného Ivana Ivanoviče O. Jandy, jehož malé myšlení v mohutném těle stačí obsáhnout právě jen výhody telefonu a strýčka na ministerstvu. Oba měli nejlepší kontakt i s 15 až 18letým publikem. Ukázkou opaku je fosforeskující žena B. Meierové, sladounká naivka z komunismu, kterou by nejen nikdo do komunismu nenásledoval, ale která by komunismus ani nedokázala budovat, a přichází spíše jako anděl z ráje seslaný. Tento závěr spolu s počátečním náznakovým čarováním se strojem času nás přenáší pro tu chvíli do nereálného prostředí vědecko-fantastické utopie. Jinak však podstata záměru bezručovců — naše vědomí, že mizerie i krása toho, co máme kolem sebe, leží v našich rukách — je vyjevena v mladém představení jednoznačně.

ALENA VIKOVÁ

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Brno

24. V. 1962

★ Vítezný Majakovskij

OSTRAVSKÉ Divadlo P. Bezručů uvedlo hru Vl. Majakovského „Ledová sprcha“, kterou jeho režisér E. Němec inscenoval před čtvrt stoletím pohostinsky také na scéně Mahenovy činohry v Brně (zde pod názvem „Horká lázeň“). Pro ostravskou inscenaci volil R. Volf ovšem jinou úpravu. V první části použil Majakovského textu jen velmi střídmě jako odrazového můstku, opustil styl satirické komedie a dostal se tak až k politickému kabaretu — k „Štaflim“. V druhé části a zvláště v závěru se k Majakovskému vrátil a hru uzavírá optimisticky shodně s ním. Režisér E. Němec se poučil ze svého brněnského nezdaru a nová inscenace je nyní jeho částečnou rehabilitací. Mladí ostravští herci hrají „Ledovou sprchu“ s nadšením. Snad tu nebylo cítit u všech představitelů zralou profesionální úroveň, ale tento nedostatek byl vyvážen bezprostředností a výbušným mladým elánem. Výrazně převyšuje své okolí J. Čeporan v hlavní roli. „Ledová sprcha“ v podání bezručovců je politicky účinné, zapalující představení, které nedostatky nejenom odhaluje a směje se jim, ale především činí z nich terče, do nichž střílí bez jediné chybné rány. Sk

Majakovskij napsal svou »Ledovou sprchu« čili »Horkou lázeň« před dvaatřiceti lety. Bezručovci svým provedením dokazují, jak je tato komedie dodnes živá a aktualizace schopná. Vydarilo se jim (opět v režii Evžena Němce, s vý-

pravou Oty Schindlera, a hudbou Petra Mandelaj) skoro kabaretní představení v tom nejlepší smyslu (R. Volf tu v několika scénách zřejmě vydatně uplatnil své zkušenosti ze Štaflí).

Ale nejde tu samozřejmě — jak ani u Majakovského nemůže být — jen o legraci. Němcova inscenace naopak důkladně potrhla morálku hry — že totiž do komunismu mohou s námi jen lidé s rovnou páteří, straníci pravdě a kráse, zatímco bezcitní byrokraté tam nemají místa.

A tohle je vlastně společným jmenovatelem obou posledních premiér v Divadle Petra Bezručů.

(jni)

MF, Praha 30.5.1962

2857

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Ostrava

3 0. V. 1962

MAJITELÉ KLÍČŮ A LEDOVÁ SPRCHA V DPB

Dva úspěchy bezručovců

Dvě významné inscenace připravilo ostravské Divadlo Petra Bezruče svým divákům: úspěšnou dramatickou prvotinu básníka Milana Kundery »Majitelé klíčů« (téměř ve stejnou dobu ji nastudovala divadla v Praze, Brně a Olomouci), a dnes už klasickou Majakovského hru »Ledová sprcha«, jejíž text vzal důkladně »do pera« Rostislav Volf.

Hra »Majitelé klíčů« je skutečnou událostí sezóny — nestává se tak často, aby rukopisnou novinku studovala čtyři divadla najednou. Její myslitelská síla, její nový pohled na problém měšťáctví, dovolující nakonec nemilosrdný rozsuděk, výborně napsané postavy i formou zajímavé řešení, rozvádějící uzlové okamžiky děje do básnických vizí — to všechno už bylo dostatečně oceněno.

Ostravská podoba hry, jak jí s kolektivem herců, O. Schindlerem (scéna a kostýmy) a M. Klegou (scénická hudba) stvořil režisér Evžen Němec, je adekvátní předloze především v tom hlavním: jak věšnivě a zaujatě sleduje zápas Jiřího Nečase s pouty, kterými ho svázala rodina »majitelů klíčů«, soubor mezi falešnou láskou, pokorným záपecnictvím a bezduchostí měšťáckých životních norem na straně jedné a mravní očištnou, vzbouřením proti zotročení — okupantskému i »majetnickému« — na straně druhé. Jestliže se však podařilo uhodit na správnou strunu u mladých manželů Nečasových (N. Divišková, A. Borovec), není tomu tak vždy u manželů Krútových (R. Havelková, A. Minský). Jejich ztělesnění »ctihodné« maloměstské familie ponechává, zdá se, v závěru, kdy je Jiřího odchod k partyzánům odsuzuje na smrt, přece jen příliš místa k pochybnostem, zda právě toto Kunderovo řešení je oprávněné.

Majakovskij napsal svou »Ledovou sprchu« čili »Horkou lázeň« před čtyřiceti lety. Bezručovci svým provedením dokazují, jak je tato komedie dodnes živá a aktualizace schopná. Vydánilo se jim [opět v režii Evžena Němce, s vý-

pravou Oty Schindlera a hudbou Petra Mandela] skoro kabaretní představení v tom nejlepší smyslu (R. Volf tu v několika scénách zřejmě vydatně uplatnil své zkušenosti ze Štaflí).

Ale nejde tu samozřejmě — jak ani u Majakovského nemůže být — jen o legraci. Němcova inscenace naopak důkladně podtrhla morálku hry — že totiž do komunismu mohou s námi jen lidé s rovnou páteří, stranící pravdě a kráse, zatímco bezcitní byrokraté tam nemají místa.

A tohle je vlastně společným jmenovatelem obou posledních premiér v Divadle Petra Bezruče.

[jnl]

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82
Telefon 44778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

OSTRAVSKÝ
KULTURNÍ ZPRAVODAJ

ze dne 18. 1962

NA NĚKOLIK PROC, k premiéře Majakovského Horké lázně odpovídá režisér Divadla Petra Bezruče, EVŽEN NĚMEC.

Majakovského »Horká lázeň«, satirická komedie s ohňostrojem a cirkusem, není žádná legrace. Totiž myslím pro ty, kteří ji uvádějí. V Československu, po několikerém uvedení, nemá slavné tradice.

V našem divadle uvádíme Majakovského jako vědomý experiment. Hra napsaná před třiceti lety, jedná o mladých vynálezcih »stroje času«, který nás má co nejrychleji dovést do komunismu. Jejich práci se stává do cestý řada zdánlivě nepřekonatelných překážek v podobě byrokracie a lidské omezenosti. Dlouho se domáhají tyto nadšenci přijetí vynálezu na úřadě »pro schvalování«. Jejich návrh je zamítnut. Přesto se podaří dílo uskutečnit. Stroj času je dokončen a z něho vychází delegátka, roku 2062. Jejím úkolem je převést lidi do budoucnosti. Všichni se hlásí o přijetí. Právě ti, kteří uskutečnění vynálezu nejvíc bránili se jako první hlásí o výhody hotové práce.

Kolik se tady nabízí podob s dneškem. Kolik lidí u nás si například myslí, že epizoda jejich života má rozhodující význam ve vesmíru. Kolik je u nás lidské ježitnosti a hloupostil Jak proti ní bojovat? Stane se třeba taková věc: Hrajeme v divadle hru, dejme tomu, proti lidskému přizivnictví. Největší mitsři tohoto oboru jsou však schopni v hledišti živě tleskat v domění, že to platí na toho druhého. Snažíme se proto hru co nejvíce aktualizovat, — tak jak si to kdysi přál sám autor. Je velmi těžké domýšlet největšího básníka sovětské epochy, protože jeho tvorba, to je veliká stavba bez okras. Detaily chybějí. Chceme ale dát přednost nezralé upřímnosti před zralou frází. To necht' je omluvou případných omylů.

Ve hře diváci tentokrát uvidí celý soubor Divadla Petra Bezruče. Herce, zpěváky, neherce i tanečnický — na jevišti i v hledišti. Hrál Majakovského satirickou hru je tvrdý oříšek. Přesvědčujeme se o tom při každé zkoušce, kterých ostatně nebudeme mít mnoho. Ale lze říct už na začátku, že soubor pracuje na této komedii s chutí. Nepředbíháme ale událostem. Hlavní slovo mají herci až na premiéře. Diváci po ní.